Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 3. 2010, sp. zn. 5 Cmo 75/2010, ECLI:CZ:VSPH:2010:5.CMO.75.2010.1

Číslo: 38/2011

Právní věta:

Prohlášením konkursu na majetek účastníka řízení se přerušuje lhůta pro vrácení soudního poplatku tomuto účastníku stanovená v § 10 odst. 8 zákona č. 549/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 25.03.2010

Spisová značka: 5 Cmo 75/2010

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Lhůty, Poplatky soudní, Přerušení řízení

Předpisy: § 10 odst. 8 předpisu č. 549/1991Sb.
§ 111 odst. 1 o. s. ř.
§ 13a předpisu č. 549/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 26. 1. 2010 M ě s t s k ý s o u d v Praze zamítl návrh žalobce na vrácení poměrné části soudního poplatku, který byl jeho procesním předchůdcem zaplacen ve výši 1 000 000 Kč, a to z důvodu částečného zpětvzetí žaloby. Uvedl, že došlo ke zpětvzetí žaloby v převážném rozsahu. Soudní poplatek však byl zaplacen již dne 11. 11. 1996, a tedy o jeho vrácení muselo by být rozhodnuto nejpozději v roce 2006, jímž uplynula desetiletá lhůta podle ustanovení § 10 odst. 8 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Okolnost, že řízení bylo pro konkurz na majetek původního žalobce přerušeno ze zákona od 5. 2. 2004 do 23. 12. 2008, není rozhodná. Ustanovení § 111 odst. 1 o. s. ř. lze použít pouze pro lhůty procesní upravené občanským soudním řádem. Nelze je použít na lhůty podle zákona o soudních poplatcích.

Proti tomuto usnesení se včas odvolal žalobce a navrhuje jeho změnu tak, že jeho návrhu bude vyhověno. Přitom poukazuje zejména na ustanovení § 13a zákona o soudních poplatcích, podle něhož se v řízení ve věcech poplatků postupuje podle občanského soudního řádu.

V r c h n í s o u d v Praze usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že žalobci se zaplacený soudní poplatek částečně vrací.

Z odůvodnění:

Odvolací soud z obsahu spisu zjistil, že soudní poplatek původní žalobkyně IP banka, a. s., zaplatila na účet soudu prvního stupně dne 26. 11. 1996. Podáním ze dne 21. 8. 2009, které došlo soudu prvního stupně dne 24. 8. 2009, vzal stávající žalobce žalobu v podstatném rozsahu zpět s tím, že předmětem dalšího řízení má být pouze částka 250 000 Kč s příslušenstvím. Až do tohoto částečného zpětvzetí žaloby se nekonalo žádné jednání. Na základě tohoto částečného zpětvzetí soud usnesením ze dne 15. 9. 2009 řízení zastavil s výjimkou částky 250 000 Kč s úrokem 33 % od 19. 6. 1996 do zaplacení s tím, že jde o nároky ze smlouvy o úvěru. V době od 5. 2. 2004 do 23. 12. 2008 bylo řízení přerušeno z důvodu konkurzu vedeného na majetek původní žalobkyně, nyní působící pod firmou IP E, a. s.

Soud prvního stupně nepochybně vycházel z toho, že podle § 10 odst. 3 zákona o soudních poplatcích by žalobce z důvodu účinného zpětvzetí žaloby v zásadě měl nárok na vrácení soudního poplatku. Jestliže by tomu tak nebylo a toto právo by principiálně neměl, nebylo by nutné se ani zabývat během času a jeho vlivem na tento nárok. Z ustanovení osmého odstavce stejného ustanovení také soud prvního stupně výslovně vyšel, když tento předpis limituje vrácení soudního poplatku uplynutím doby deseti let od konce kalendářního roku, kdy došlo k jeho zaplacení. Že tato doba uběhla dávno před tím, než byla žaloba částečně vzata zpět, a tedy tím spíše před tím, než mohlo být rozhodnuto o zastavení řízení, a tedy než mohly vzniknout předpoklady pro vrácení tohoto poplatku, není pochybné. Vzal také v úvahu okolnost, že v době, kdy ještě uvedená desetiletá doba neuplynula, došlo ze zákona k přerušení řízení. Dospěl však k názoru, že přerušení lhůt ve smyslu § 111 o. s. ř. se na danou lhůtu pro vrácení soudního poplatku nevztahuje. Tedy dospěl k závěru, že nelze použít ani ustanovení § 13a zákona o soudních poplatcích, i když výslovně toto ustanovení nezmínil.

Posledně citované ustanovení (ve znění nyní platném; od 1. 1. 2011 bude obdobný předpis zařazen v § 13 odst. 1 stejného zákona) uvádí ve druhé větě, že v řízení ve věcech poplatků rozhoduje a postupuje soud podle občanského soudního řádu, nestanoví-li tento nebo zvláštní předpis jinak. Jiným předpisem je zejména § 60 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, jenž však na tento případ nedopadá. Zákon o soudních poplatcích v této souvislosti žádnou odchylku od občanského soudního řádu nezakládá.

Pokud jde o souvislost lhůt podle zákona o soudních poplatcích s občanským soudním řádem, jistě nejde o lhůty procesní v užším významu. Přece však nelze je od občanského soudního řízení zcela oddělit. Nebylo-li by tohoto řízení, nebylo-li by zahájeno, nebylo by poplatkové povinnosti. Splnění poplatkové povinnosti je v zásadě i jedním z předpokladů řízení, když nezaplacení je sankcionováno zastavením daného řízení se všemi účinky procesními a případně i hmotněprávními. Změny v předmětu řízení, vzájemné návrhy a další procesní kroky pak mají vliv i na povinnost doplatit soudní poplatek anebo na jeho vrácení částečné nebo úplné. Vedle lhůt zákonných zná zákon o soudních poplatcích i lhůty, které nelze označit než jako soudcovské. Jde zejména o lhůtu podle § 9 odst. 1 tohoto zákona. Tedy spjatost uvedeného zákona s předpisy procesními je značná. Potom odkazuje-li ustanovení § 13a zákona o soudních poplatcích na použití občanského soudního řádu, není namístě vykládat toto ustanovení zužujícím způsobem a selektivně vybírat z občanského soudního řádu ustanovení vhodná a nevhodná, když posledně uvedený předpis neříká nic o tom, že by se měl občanský soudní řád používat v této souvislosti pouze přiměřeně. Je tedy nutno jej použít jako celek.

Potom ovšem není důvodu vylučovat v těchto vztazích z použití i ustanovení § 111 odst. 1 o. s. ř. Použití tohoto ustanovení v uvedené souvislosti nabízí se tím spíše, že jen tak lze zamezit zjevným nespravedlnostem. Tento případ není z tohoto hlediska tak markantní, lze si však snadno představit situaci, kdy v době, kdy doba deseti let ještě dlouho nemohla uplynout, žalovaná strana za řízení žalobce uspokojí, ten bez zbytečného odkladu vezme žalobu zpět, ale dříve, než soud může rozhodnout o zastavení řízení, bude řízení přerušeno. Soud po dobu, kdy přerušení trvá, nemůže

řízení zastavit, tedy ani nemůže vzniknout právo na vrácení soudního poplatku. Vzápětí poté, kdy řízení může pokračovat, skutečně soud řízení zastaví, ale mezi tím uběhne zmíněná desetiletá doba. Jestliže by nemělo přerušení řízení na běh této doby ani za těchto okolností vliv, šlo by o výsměch spravedlnosti. Pominout nelze ani účel práva na vrácení soudního poplatku v případě zastavení řízení, když se jím zjevně motivují účastníci řízení, aby nenechávali v běhu řízení, která již svůj důvod ztratila, nebo, kde sami naznali, že jejich nárok nebo obrana proti nároku není po právu. Tento motiv neměl by být zeslabován, nýbrž naopak výkladem, je-li ještě možný, podpořen. I z těchto důvodů věcných je nutno přiznat účinky přerušení řízení i na běh doby pro vrácení soudního poplatku podle § 10 odst. 8 zákona o soudních poplatcích.

Potom je nutno uzavřít, že přerušením daného řízení z důvodu prohlášení konkurzu na majetek původní žalobkyně došlo ve smyslu § 111 odst. 1 o. s. ř. také k přerušení lhůty pro vrácení soudního poplatku. Potom došlo jak ke zpětvzetí žaloby tak i k zastavení řízení dříve, než doba pro vrácení soudního poplatku uběhla. Je tedy namístě žalobci část soudního poplatku vrátit. Nároku, který zůstal předmětem sporu, to je z hlediska poplatkového jistina 250 000 Kč, odpovídá soudní poplatek 10 000 Kč. Tuto výši soudního poplatku je žalující strana povinna i nadále snášet. V ostatním, to je v částce Kč 990 000, je požadováno vrácení soudního poplatku právem.

Proto bylo napadené usnesení soudu prvního stupně změněno podle § 220 odst. 3 o. s. ř. tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.